

Prosjektleder Knut Lundby 22.10.2015

CoMRel

Populærvitenskapelig framstilling – resultater – aktiviteter pr. 1.10.2015

Prosjektet studerer forholdet mellom medier og religion i aktuelle konflikter i Norge og de andre skandinaviske landene under forkortelsen **CoMRel** (Co for conflict, M for media og Rel for religion). Prosjektet har vært i sving i ett år når det rapporteres ved utgangen av september 2015. Prosjektet løper ut 2017.

I dagens samfunn foregår svært mye av den offentlige kommunikasjon og diskusjon - også om religion - i massemedier og i nye sosiale medier.

Framstillingen av religion i mediene kan være både kilde til konflikter og ressurs til å bearbeide aktuelle spenninger. Målet med dette prosjektet er å avdekke hvordan religion tematiseres og utfoldes i mediene, for så å bli brukt i samhandling og samtale mellom mennesker. I det første året av prosjektet er det arbeidet med teoretisk forståelse av sammenhengen mellom mediens framstilling og samhandlingen i etterkant.

Ved å undersøke dette i konkrete delstudier, vil prosjektet gi kunnskap om endrede betingelser for sosial samhandling og kommunikasjon i konflikter om religion.

Delstudiene i prosjektet knyttes til offentlige arenaer der det oppstår spenninger om religiøse symboler, gjenstander og saker som blir synliggjort i mediene:

Første delprosjekt gjelder allmennkringkasting i radio og tv, med motstridende stemmer om religion. For Norge arbeides det med oppfølgingen på nettet av "korssaken", der NRK nektet en nyhetsoppleser i Sørlandssendingen å bære et lite korssmykke under sending. Dette førte til opprettelse av Facebook-gruppen "Ja til å bære korset når og hvor jeg vil". Den fikk stor oppslutning og kom til å gi rom for opplevelse av angrep på egen kristen kultur og kritikk overfor islam. De ulike roller og synspunkter på dette nettstedet blir analysert.

I Danmark studeres TV-satireprogrammet "Det Slører Stadig" og oppfatningene rundt dette. Programmet tar tak i stereotypier om islam, integrering og nasjonal identitet. TV-satiren utfordrer tradisjonelle oppfatninger om religion.

De svenske forskerne i prosjektet ser på innhold og forståelse av to programmer: en dialog mellom representanter for ulike religioner samlet rundt "Runda bordet" i TV, og magasinet "Människor och tro" i radio. Forskerne spør om dette aktualitetsprogrammet klarer å møte fordommer om islam og gi rom for nye stemmer.

Det andre delprosjektet, om 'Konflikt og samhandling i flerkulturelle lokalsamfunn' studerer den rolle medier og religioner spiller når samfunnsspenninger i Norge utfoldes lokalt. Prosjektet undersøker hvordan medier behandler religion i konflikter i lokale offentligheter. Det tar spesielt for

seg spenninger og samhandling i lokalsamfunn der en stor del av befolkningen er muslimer. Konkret sammenlikner prosjektet lokalsamfunn i Kristiansand og Oslo. Av særlig interesse er religiøse og ikke-religiøse initiativer til dialog i flerkulturelle sammenhenger. Prosjektets arbeidshypotese er, at de som tar initiativ til dialog hele tiden er nødt til å 'være på vakt' og forholde seg til mediernes skildringer av potensielle etno-religiøse konflikter, særlig om islam og muslimer, for å kunne håndtere og imøtegå konfliktene i forkant. Dette delprosjektet er i oppstartsfasen, da det begynte over sommeren 2015.

Det tredje delprosjektet går inn i klasserom i den offentlige skolen med elever fra ulik religiøs bakgrunn. Prosjektet utforsker samhandlingen om religion og konflikt i 3. klasse i videregående skole, med særlig vekt på undervisningen om religion og etikk. Klasseromstudiene i Norge startet høsten 2015. Erfaringene fra Norge vil senere bli sammenliknet med tilsvarende studier i Sverige.

CoMRel gjennomførte i april 2015 en survey med ca. 1000 respondenter i tverrsnitt av befolkningen fra 16 år, både i Danmark, Sverige og Norge, om mediebruk, religiøsitet og konflikt rundt innvandring og religion.

Islam oppleves som en trussel mot egen nasjonal kultur av bortimot halvparten av befolkningen i Norge, i følge denne undersøkelsen. En drøy tredel er imidlertid uenig i dette. 6 av 10 sier de diskuterer religiøs ekstremisme med andre minst en gang i måneden. Samtalen nordmenn i mellom om religion i nyhetene, handler i stor grad om ekstremisme som knyttes til religion. Survey materialet er under analyse.

Forskere fra universitetene i Uppsala og København bidrar til den internasjonale sammenlikningen i prosjektet. Det norske samarbeidet er mellom Universitetet i Agder, Menighetsfakultetet og Universitetet i Oslo.

Prosjektet bygger på tidligere forskning om medier og religion, om såkalt "medialisering" av religion. Dette handler om hvordan kulturelle og sosiale forhold endres gjennom den omfattende rolle mediene spiller i dagens samfunn. Her preges også religiøse forestillinger og religiøs samhandling.